

EEN INTERESSANTE ONTSLUITING IN KLEINE SPOUWEN (BELGISCH LIMBURG).

Eind april kon ondergetekende door de vriendelijke bemiddeling van de heer P. J. Felder deelnemen aan een excursie van de afdeling Limburg van de Nederlandse Geologische Vereniging naar een tijdelijke ontsluiting in het bekende dorp Kleine Spouwen. Tijdens deze excursie en tijdens verschillende latere bezoeken konden vele interessante gegevens verkregen worden over de ontsloten lagen. In de directe nabijheid van de kerk, in de Koestraat, was een pro-

fiel ontsloten met enkele meters Nuculaklei aan de top en daaronder de Zanden van Berg. Het talud van de kerk is de typelocaliteit van de Nuculaklei. Deze klei was ook ontsloten in de Nachtegaalstraat. Een fraai monster mollusken kon uit deze klei worden verzameld, uit beide ontsluitingen. Opvallende soorten zijn o.a. *Nucula comta*, de vermoedelijke voorloper van *Nucula nucleus*, *Calyptraea striatella*, *Glycymeris lunulata*, *Dentalium spec.*, *Angulus nysti*, *Pleurodon cinctus*, *Nuculana westendorpi* en enkele moeilijk determineerbare gastropoden. Vooral het onderste, zandige gedeelte van de klei bleek gemakkelijk oplosbaar met behulp van waterstofperoxyde (H₂O₂). Tevens werden (in de Nachtegaalstraat) vrij veel septarien-achtige concreties aangetroffen, die, als ze in gave toestand verkeren, rammelen. Bij doorbreken blijken ze hol te zijn, terwijl de binnenkant bezet is met kristalachtige vormingen. Het rammelen wordt veroorzaakt door losse kristalletjes. In de Koestraat kon aan de basis van de Nuculaklei plaatselijk een laag concreties opgemerkt worden, die geelgrijs van kleur zijn en op de breuk homogeen. In beide ontsluitingen rust de Nuculaklei op de Zanden van Berg. In de Nachtegaalstraat zonder fossielbanken direct overgaand in de Zanden van Vieux Jons. In de Koestraat echter zijn een tweetal schelpbanken aanwezig, die een zeer rijke fauna bevatten. Direct onder de Nuculaklei bevindt zich daar een laag striel, geelwit zand, variërend in dikte van 10 tot 40 cm. Dan volgt een gewoonlijk vrij dunne laag schelpen, met zeer algemeen *Glycymeris lunulatus* en *Chlamys hoeninghausi*. Minder algemeen, maar niet zeldzaam zijn *Cyprina islandica rotundata*, *Isocardia subtransversa*, *Glycymeris obovata*, *Pitaria polytropa subrotundata*, *Pitaria splendida*. Zeldzamer komen voor *Pycnodonta callifera*, *Athleta rathieri*, *Pecten pictus*, *Emarginula nysti*, *Turricula spec.*, *Sigatica hantoniensis* e.d. Onder deze horizon, waarin vaak de beroemde platte zwarte vuurstenen aanwezig zijn, ligt gewoonlijk een 5 à 10 cm dikke laag steriel, geelwit zand. Dan volgt een bank met fossielen met vooral zeer veel *Glycymeris obovata*. De meeste exemplaren van deze soort zien er afgerold uit. Deze laag is aanmerkelijk minder soortenrijk, opvallend zijn er nog *Astarte* en *Cardita*, die echter ook in de bovenste laag voorkomen. Onder deze bank ligt dan weer steriel zand, waarvan de dikte onbekend is, maar dat vermoedelijk direct aansluit op de Zanden van Vieux Jons. Veel dank is verschuldigd aan de burgemeester van Kleine Spouwen, voor het ter beschikking stellen van een bull-doser!